

LIBRIS

We know
books

JONATHAN SWIFT

Călătoriile lui Gulliver

Traducere de Ludovic Dăuș
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SWIFT, JONATHAN

Călătoriile lui Gulliver / Jonathan Swift; trad. de Ludovic Dăuș;
pref. de Lucian Pricop – Ed. a 7-a – București: Cartex 2000, 2026

ISBN 978-606-091-333-7

I. Dăuș, Ludovic (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.111

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Un scriitor la curtea engleză</i> (Lucian Pricop)	7
Călătorie în țara piticilor	11
Călătorie în țara uriașilor	65
Călătorie în Laputa	107
Călătorie în țara cailor	153

CAPITOLUL I

Tatăl meu era proprietarul unui mic petic de pământ în provincia Nottingham și avea cinci copii; eu eram al treilea dintre ei. Când am împlinit paisprezece ani, m-a trimis la universitatea din Cambridge. Am stat acolo trei ani, pe care i-am întrebuințat cu folos. Dar costul studiilor fiind prea mare, am fost trimis ca ucenic la Jack Bates, chirurg celebru din Londra, la care am stat patru ani. Tata îmi trimitea din când în când ceva bani, pe care îi întrebuințam pentru a studia navigația și matematica, necesare oricui își propunea să călătorească pe mare: căci aveam ca o presimțire că-mi va fi scris să fac odată și odată călătorii mari.

Părăsind pe domnul Bates, m-am întors la tata și, cu banii ce i-am primit de la el, de la unchiul meu Jean și de la câteva rude, am adunat patruzeci de lire sterline: am mai primit și făgăduiala că voi avea regulat treizeci de lire pe an, astfel am putut pleca la Leyde, unde, timp de doi ani și șapte luni, am învățat medicina, convins că într-o zi îmi va fi folositoare în călătoriile mele.

Puțin după întoarcerea mea din Leyde, recomandat fiind de bunul meu profesor, domnul Bates, am obținut un loc de chirurg pe vasul *Rândunica*, unde am stat trei ani și jumătate sub ordinele căpitanului Abraham Panell, comandantul vasului. În acest timp am făcut câteva călătorii în Levant și aiurea.

La întoarcere, am hotărât să mă stabilesc la Londra. Domnul Bates mă încurajă și-mi recomandă câțiva dintre bolnavii lui. Am închiriat un apartament într-o căsuță din mahalaua Old-Jewry și, la scurt timp după aceasta, m-am căsătorit cu domnișoara Mary Burton, fiica a doua a domnului Eduard Burton, negustor de ciorapi din strada Newgate, și am primit o zestre de patru sute lire sterline.

Din nenorocire, scumpul meu profesor, domnul Bates, murind peste doi ani, am rămas fără protector și, având prea puțini amici și cunoscuți, clientela începu să se rărească. Conștiința nu-mi îngăduia să îi imit pe cei mai mulți dintre colegi, care-și făceau o reclamă scandaloasă: de aceea, după ce m-am sfătuit cu nevasta mea și cu câțiva intimi, am hotărât să mă angajez din nou medic pe vreun vas. Am fost pe rând chirurg pe două corăbii; iar mai multe călătorii, făcute în timp de șase ani, prin Indiile orientale și occidentale, îmi măriră întru câtva averea.

Îmi întrebuiștam ceasurile libere citind pe cei mai buni autori, vechi și moderni, căci îmi luam totdeauna o mulțime de cărți cu mine; iar când atingeam pământul, căutam să observ obiceiurile, firea, îmbrăcămintea popoarelor și, în același timp, să învăț limba lor, ceea ce nu-mi era greu, având o memorie foarte bună.

Ultima mea călătorie nefiind tocmai norocoasă, m-am întors dezgustat de mare și m-am hotărât să rămân acasă cu nevasta și copiii și să încetez cu pribegiile. Schimbai însă locuința, mutându-mă din Old Jewry în strada Fetter-Lane și de aici în Wapping, nutrind speranța că-mi voi putea face ceva clientelă printre marinari. Dar visele mele nu se împliniră.

După o așteptare de trei ani, am primit o ofertă avantajoasă de la căpitanul William Prichard, gata să plece cu vasul *Antilope*, în Marea Sudului. Ne-am imbarcat la Bristol în ziua de 4 mai 1699 și am călătorit bine la început.

E de prisos să plictisesc pe cititor cu amănuntele călătoriei noastre în acele locuri; ajunge să-i spun că în apele Indiilor

orientale am avut o furtună grozavă, care ne-a aruncat spre nord-vestul țării Van-Diemen. Doisprezece din oamenii noștri muriră de osteneală și de hrană proastă. La 5 noiembrie, începutul verii în ținuturile acelea, marea era acoperită cu ceață, când marinarii zăriră deodată o stâncă la câțiva metri de noi. Ei nici nu avură timp să facă vreo mișcare de ocolire, căci vântul bătea cu atâta furie că, într-o clipă, vasul nostru a fost izbit de stâncă și s-a sfărâmat.

Șase oameni din echipaj, printre care eram și eu, am sărit într-o barcă, izbutind să ne îndepărtăm de locul naufragiului.

Am vâslit aproape trei leghe, dar în urmă ne învinse obo-seala. Istoviți ne lăsarăm în voia valurilor și, puțin după aceea, furăm răsturnați de vântul ce sufla dinspre nord.

Nu știu care a fost soarta tovarășilor mei din barcă, nici a celor care se agățaseră de stâncă, dar cred că vor fi pierit cu toții. Cât despre mine, am înotat la întâmplare, și fui împins spre țarm, de vânt și de curentul apelor. Mereu lăsam picioarele în jos, în nădejdea că voi atinge fundul. Sleit, gata să mă dau învins, iată că piciorul meu atinge pământul. Tocmai slăbise și furtuna. Am mers așa cam o jumătate de leghe prin marea puțin adâncă, până am ajuns la mal.

Mai umblai apoi aproape un sfert de leghe, fără să găsesc urmă de casă sau de făptură omenească. Osteneala, căldura și mai ales dușca de rachiu pe care o trăsesem părăsind vasul mă făcură să pic de somn. Mă trântii în iarbă, o iarbă moale, și am dormit un somn adânc, care ținu, pe cât cred, vreo nouă ore. Când m-am deșteptat, se făcuse ziuă; încercai să mă ridic, dar în zadar. Mă culcasem pe spate și m-am trezit cu picioarele și mâinile prinse de pământ, de o parte și de alta, și cu pletele capului tot așa.

Am simțit chiar mai multe legături, foarte subțiri, care îmi înlănțuiau trupul.

Nu mă puteam uita decât în sus; soarele începea să ardă cu putere și lumina lui prea mare îmi lua ochii.

Am auzit un zgomot neînțeles în jurul meu, dar în poziția în care mă aflam nu puteam să văd nimic altceva decât cerul.

Curând am simțit ceva mișcându-se pe piciorul meu stâng, înaintându-mi încet pe piept, până aproape de bărbie.

Care nu-mi fu mirarea, când am zărit figura omenească a unei făpturi nu mai mare de-o șchioapă, ținând un arc și o săgeată în mâini. În același timp simt pe mine forfotind alți vreo patruzeci de omuleți de aceștia.

Am început atunci să strig groaznic și toate aceste mici animale fugiră speriate, iar câteva din ele, pe cât am aflat mai târziu, se răniră chiar, destul de grav, sărind jos de pe mine. Cu toate acestea, piticii se întoarseră curând, și unul dintre ei, care avu îndrăzneala să înainteze atât de aproape încât ajunse să-mi vadă fața, ridică mâinile și ochii în semn de admirație și strigă din toate puterile și foarte lămurit:

– *Hekinah degul!*

Ceilalți repetară de mai multe ori aceleași cuvinte, dar pe atunci încă nu-mi puteam da seama de înțelesul lor.

Orice om își poate ușor închipui îngrijorarea și tulburarea mea.

Făcând mai multe eforturi ca să-mi recapăt libertatea, avui norocul să rup funiile, adică ațele, sau să smulg țărâșii care-mi țineau brațul drept prins de pământ și, ridicându-l puțin, putui vedea astfel felul legăturilor ce mă țineau legat și prizonier. Atunci, printr-o smucitură violentă, care-mi pricinui o durere strașnică, destinsei puțin corzile care-mi țineau părul, dinspre partea dreaptă, și astfel am reușit să mă pot întoarce cu capul într-o parte, măcar de câteva degete.

Atunci găngăniile acelea o luară la fugă scoțând țipete ascuțite. Când zbieretele lor încetară, am auzit pe unul dintre ei strigând:

– *Tolgo Phonac!*

Și în aceeași clipă simții mai mult de o sută de săgeți înțepându-mi mâna stângă, cu tot atâtea împunsături de ac.

Apoi descărcară și o salvă de săgeți în aer, întocmai cum aruncăm noi europenii cu bombele și multe căzură desigur pe corpul meu, deși nu le-am putut simți, iar altele pe obrazul meu, pe care căutam să-l acopăr cu mâna ce mi-o eliberasem.

Când ploaia de săgeți încetă, începui să oftez de ciudă și durere și încercai din nou să-mi recapăt libertatea, dar căpătai o grindină și mai deasă de săgeți decât întâia dată, iar câțiva căutară să mă împungă cu lănci în coastă.

Din fericire aveam o vestă din piele de bivol prin care armele lor nu putură pătrunde.

Am socotit deci mai cuminte lucru să stau liniștit și să aștept noaptea, când desprinzându-mi și brațul stâng, să ajung a-mi dobândi libertatea. Cât despre pământeni locului, cu drept cuvânt mă credeam destul de tare să țin piept la nevoie celor mai puternice armate, pe care le-ar pune ei pe picior de război, ca să lupte împotriva-mi, dacă, bineînțeles, ar fi fost toți de aceeași statură cu cei văzuți de mine.

Dar soarta hotărî altfel.

Când mă văzură stând liniștit, ei încetară salvele de săgeți, dar după zarva de primprejur înțelesei că numărul norodului creștea. Cam la o depărtare de doi stânjani, în dreptul urechii mele din stânga, auzii timp de mai bine de-o oră larma unor oameni care lucrează.

Întorcând puțin capul spre partea aceea, pe cât îmi îngăduiau legăturile, văzui o schelă înaltă de un picior și jumătate, putând purta patru din oamenii aceia mici; proptită de schelă, o scară pentru suit, iar sus de tot, un om de mare vază la dânsii îmi ținea un lung discurs, din care nu înțelegeam o boabă.

Înainte de a începe, el strigase de trei ori:

– *Langro dehul san.*

Aceste cuvinte fură repetate și subliniate cu semne care căutau să mi le explice.

După aceea, vreo cincizeci de oameni înaintară și tăiară corzile care legau partea stângă a capului meu, dându-mi puțința

de a-l întoarce la dreapta și de a observa înfățișarea și atitudinea prichindelului, care trebuia să vorbească.

Mi se părea între două vârste și mai răsărit ca ceilalți, care îl întovărășeau. Unul din ei, înalt cât arătătorul meu, având aerul unui paj, îi ținea poala mantalei, iar ceilalți doi stăteau de-a dreapta și de-a stânga stăpânului, susținându-l.

Îmi făcu impresia unui bun orator și am tras concluzia că, judecând după regulile artei de a vorbi, cuvântarea lui era când amenințătoare, când plină de făgăduințe, de compătimire și de politețe.

I-am răspuns foarte scurt, în câteva cuvinte spuse cu un ton de supunere și smerenie, și ridicând stânga și ochii mei spre soare, ca pentru a-l lua drept martor. Dar, pentru că nu mâncasem de nu mai știam când, cerințele naturii lucrau cu atâta stăruință în mine, încât nu m-am putut opri să nu arăt nerăbdarea mea, poate călcând peste regulile etichetei, băgându-mi foarte des degetul în gură, pentru a arăta că-mi trebuia hrană.

Hurgo, așa îl numeau ei pe amintitul fruntaș, după cum am aflat mai târziu, pricepu îndată.

Coborându-se de pe schele, el porunci să se rezeme mai multe scări de ambele laturi ale trupului meu; urcară imediat mai mult de o sută de oameni, care porniră spre gura mea, ducând panere pline cu carne. Observai că erau cărnuri de felurite animale, dar n-am putut să le disting după gust. Erau ciozvârte și costițe, care semănau cu cele de miel, gătite gustos, dar mai mici ca o aripă de ciocârlie. Înghițeam câte două sau trei dintr-odată, împreună cu vreo șase franzeluțe mici cât gloanțele. Ei îmi cărau de zor și bucuroși, transport după transport de merinde, minunându-se neconținut de statura și de pofta mea de mâncare năprasnică.

Făcându-le semn că duc lipsă de băutură, ei traseră concluzia, judecând după chipul cum mâncam, că o câtime mică de băuturi nu-mi poate ajunge și, fiind un popor ager la minte și isteț, ridicară prin macarale, cu multă îndemânare, unul din cele

mai mari butoaie din câte aveau, îl rostogoliră în palma mea și-l desfundară. L-am băut dintr-o sorbitură și cu mare plăcere. Era un fel de șampanie din cele mai delicioase. Mi se aduse un altul, pe care-l golii de asemenea și făcui semne că abia mi se deschisese pofta. Dar nu mai avură: le zvântasem, vai, toate proviziile.

După ce m-au văzut făcând așa minuni, începură să strige de bucurie și să-mi danseze pe piept, repetând mereu ca și întâiași dată:

– *Hekinah degul!*

Curând după aceea, auzii o izbucnire generală, în care se repetau mereu cuvintele:

– *Peplum selan.*

Mi-arătară prin semne că pot arunca la pământ cele două butoaie. Iar când le văzură în aer strigară ura cu toții.

Observai, în același timp, o parte din popor, tăbărând în stânga mea și slăbindu-mi legăturile, atât de mult, încât putui să mă întorc pe dreapta și chiar avui plăcerea să pot urina, lucru pe care-l săvârșii spre marea mirare a poporului care, ghicind ce aveam de gând să fac, feri cu groază de o parte și de alta, deschizând ca o stradă largă, spre a scăpa de potop.

Cu puțin mai înainte mi se unseseră mâinile și fața cu o alifie plăcut mirositoare care în câteva minute îmi alină durerile pricinuite de împunsăturile săgeților.

Această împrejurare și mai ales băuturile pe care le înghițisem mă îmbiară la somn și dormii buștean vreo opt ore, mai cu seamă că doctorii, pe cât aflai mai târziu, urmând o poruncă a împăratului lor, îmi turnaseră în vin niște narcotice.

În timpul somnului, împăratul din *Lilliput*, așa se numea țara, porunci să fiu adus în față-i.

Hotărârea aceasta poate să-i pară cuiva îndrăzneată și primejdioasă și sunt sigur că, într-o împrejurare asemănătoare, niciun suveran din Europa nu ar fi luat o astfel de măsură. După părerea mea însă era o hotărâre pe cât de mărinimoasă pe atât de prudentă, căci în cazul când acest popor ar fi încercat să mă

omoare cu lăncile și cu săgețile în timpul somnului, m-aș fi trezit sigur de îndată ce m-ar fi durut mai tare; asta m-ar fi înfuriat strașnic și mi-ar fi crescut puterile, așa că mi-aș fi putut rupe cu ușurință legăturile. Într-un asemenea caz, ei, fiind incapabili să-mi țină piept, n-ar fi putut aștepta din parte-mi nicio îndurare.

Au pus deci cinci mii de dulgheri și ingineri să construiască în grabă nicio mașină de transportat. Era mai mult un pod, înălțat de-o palmă de la pământ, lung de șapte picioare și larg de patru, pus pe douăzeci și două de roți.

Când fu gata, îl aduseră cu strigăte de bucurie la locul în care mă aflam. Greutatea cea mai mare era însă cum să mă ridice și să mă așeze pe podul acela.

Așadar, înfipseră în pământ în jurul meu optzeci de stâlpi, de câte două picioare, și întrebuințară odgoane grozave de grosimea unei sfori care, prin mijlocul mai multor cârlige, fură prinse de niște chingi ce mi le petrecură pe după gât, brațe, picioare și tot trupul.

Nouă sute de oameni, dintre cei mai tari, ridicară funiile pe macaralele din vârful stâlpilor și trăgând din răspuseri, în mai puțin de trei ore, fui ridicat, așezat, apoi legat cobză pe podeț.

Le știu toate acestea, din rapoartele ce mi s-au făcut mai târziu, căci în tot timpul lucrului am dormit somnul cel mai adânc în lume. O mie cinci sute de căluți pitici, dar uriași din grajdurile împăratului, fură înhămați ca să mă tragă până în capitală, distanță de un sfert de leghe.

Mergeam de vreo patru ore, când am fost deșteptat pe neașteptate de un accident destul de caraghios. Vehiculul meu oprindu-se puțin pentru o mică reparație, doi sau trei localnici avură curiozitatea să mă privească dormind. Apropiindu-se tiptil de obrazul meu, unul din ei, un tânăr căpitan de gardă, îmi vârî vârful ascuțit al sabiei sale în nara stângă, gâdilătura aceasta, ca a unui fir de pai, mă făcu să strănut de vreo trei ori și să mă trezesc.

Făcurăm un lung drum în tot restul zilei aceleia și poposirăm noaptea, păziți de cinci sute de paznici, jumătate având

făclii, iar restul înarmați cu arcuri și cu săgeți, gata să tragă în mine la cea dintâi mișcare a mea.

A doua zi, la răsăritul soarelui, pornirăm din nou și, pe la amiază, ajunserăm aproape de porțile orașului.

Împăratul, cu toată Curtea, ieși în întâmpinarea noastră, dar marii ofițeri nu îngăduiră ca Maiestatea Sa să-și expună persoana, urcându-se pe trupul meu, cum atâția alții îndrăzniseră s-o facă.

Podișca mea se opri în fața unui templu antic, privit ca cel mai monumental din toată împărăția; cu câțiva ani mai înainte, fiind pângărit printr-un omor, era privit acum de popor ca profan și, din această cauză, servea ca haltă publică.

Hotărâră să locuiesc în această mare clădire.

Poarta cea mai mare dinspre nord era înaltă de patru picioare și largă de două picioare, încât mă putură vârî prin ea, culcat cum eram. De ambele părți ale ei era câte o fereastră. La cea din stânga, lăcătușii regelui prinseră nouăzeci și unu de lanțuri, ca acelea ce le poartă la ceas doamnele în Europa, iar capetele rămase libere fură prinse drept cătușe de piciorul meu stâng, cu treizeci de lacăte.

În fața templului, de cealaltă parte a drumului mare, la o depărtare de douăzeci de picioare, se află un turn de cel puțin cinci picioare înălțime. În el se urcară împăratul, prinții și mai-marii suitei sale, ca să poată privi în toată liniștea.

Pentru același scop, mai mult de o sută de mii de locuitori ieșiseră din oraș în întâmpinarea mea; și, atrași de curiozitate, deși mă apărau paznicii, cred că pe puțin zece mii de oameni se vor fi urcat pe mine cu ajutorul scârilor. În curând însă, apără o proclamație a Consiliului de stat, oprind, sub pedeapsa cu moartea, această curiozitate.

Lucrătorii, socotindu-mă destul de solid ferecat de picioare, tăiară legăturile ce mă țineau culcat.

M-am ridicat, dar sufletul din mine era trist și abătut, ca niciodată în viața mea.